

“Ik ben een New Yorker, maar geen Amerikaan”

Oud-correspondent **Max Westerman:**

Hij eet met één hand onder tafel, zoals een Amerikaan, maar houdt nog steeds van de Nederlandse gezelligheid. Vijftien jaar lang was Max Westerman het gezicht van RTL Nieuws in New York. Een periode waarin de historische gebeurtenissen in Amerika elkaar opvolgden en het land ingrijpend veranderde. In zijn nieuwe boek, *In alle staten*, maakt hij de balans op van het Amerika dat hij al sinds zijn zeventiende zo goed kent.

Je bent nu ruim een jaar gestopt als Amerika-correspondent voor RTL Nieuws. Hoe bevalt de vrijheid?

“De tijd is bizar snel gegaan. Ik had me voorgenomen het rustig aan te doen, van het leven te genieten, over de toekomst na te denken en veel te reizen. En dan schrijf ik ondertussen een boek, dacht ik. Maar dat liep even anders, want zo’n boek is gewoon veel meer werk dan ik verwachtte. Het was minstens zo zwaar als het correspondentenschap. Het zal ook wel in mijn aard liggen dat het altijd een beetje moeilijk moet. Als ik weet dat ik acht maanden de tijd voor iets heb, dan worden die acht maanden ook helemaal gevuld met dat project. Ik ben nogal perfectionistisch. In Hilversum werden ze er wel eens gek van. Dan belde ik op: ‘Het komt even iets later, want ik moet nog ander beeld zoeken.’ En er zat altijd nog wel een beeld in dat beter kon.”

Zat dat streberige altijd al in je of heb je dat in New York opgepikt?

“Ik denk dat het in me zit en dat het leven hier me daarom zo bevalt. Het is natuurlijk

een overdreven prestatiegerichte maatschappij, met mensen die ambitieus zijn tot in het waanzinnige. Die zo hard bezig zijn met hun jacht naar geluk, dat ze vaak vergeten van het geluk te genieten. En dat wordt steeds erger. Mensen werken harder, hebben minder vakantie en er is steeds meer onzekerheid: als je vakantie neemt, weet je bij terugkomst niet of je baan er nog is. Die onzekerheid heb ik nooit gevoeld. Maar wat dat ambitieuze en dat harde werken betreft, pas ik wel bij deze maatschappij. Ik was vroeger heel erg van de verticale stapjes, ik moest omhoog op dat laddertje. Eerlijk gezegd, als je in de journalistiek Amerika-correspondent bent, dan heb je het redelijk ver geschopt. Dus wat dat betreft, valt er eigenlijk een last van mijn schouders. Daarom hoop ik de komende jaren mijn ambities te verplaatsen naar andere dingen in het leven. Meer tijd voor mijn vrienden en meer tijd om gewoon te leven.”

Je kwam als achttienjarige naar Amerika om te studeren, woonde korte tijd in Duitsland en Brazilië, maar kwam terug naar New York. In 1991 werd je Amerika-correspondent voor RTL Nieuws. Hoe heb je het land, in de bijna dertig jaar dat je hier hebt gewoond, zien veranderen?

“Het is net alsof ik hier in een heel netjes afgeronde periode heb gezeten. Veel ontwikkelingen die begonnen toen ik hier voor het eerst kwam, lopen nu op hun einde. De voornaamste verandering was denk ik de verrechtsing van Amerika. Die begon in de jaren zeventig toen televisiepredikant Jerry Falwell een aantal zeer >

Ruim een jaar geleden hing Max Westerman (49) zijn baan als Amerika-correspondent aan de wilgen. Maar echt rustig kreeg hij het niet. Hij stortte zich op een nieuw project: een boek over zijn haat-liefdeverhouding met het land. Nu kan hij eindelijk achterover leunen. Max: “Ik hoop dat ik de komende jaren tijd heb om gewoon te léven.”

“Ik ben hier al vier keer weggegaan. En vier keer teruggekomen”

◀ conservatieve kerken verenigde in een grote politieke beweging die zijn stempel wist te drukken op de republikeinse partij. Die trend zette door in de politiek, maar ook in de moraal, de zedendiscussie en uiteindelijk het buitenlandse beleid. De inkomenskloof is daardoor ook enorm toegenomen. Wij noemen dit nog vaak het land van de grote kansen. Maar voor de mensen die hier wonen en geboren zijn, is het veel moeilijker om op te klimmen dan in Europa. Die verrechtsing is nu min of meer voorbij. De republikeinse partij is tanende en in volslagen verwarring over de koers. Voor het eerst in dertig jaar durft een presidentskandidaat, Giuliani, te zeggen dat hij voor het recht op abortus is en voor homorechten.

Als correspondent zat ik hier ook in misschien wel de vijftien machtigste jaren van Amerika. Een maand nadat ik hier was begonnen, hield de Sovjetunie officieel op te bestaan en werd Amerika de enige supermacht. Langzamerhand heeft Amerika door zijn optreden zo veel weerstand opgewekt en zichzelf zo diep in de nesten gewerkt, dat het wat van die macht aan het verliezen is. En het moment dat ze de macht zullen moeten delen met andere spelers komt dichterbij. Hoewel de 21^e eeuw zeker nog de eeuw van Amerika zal zijn en het altijd een machtig land zal blijven.”

Wat was voor jou het hoogtepunt als journalist?

“Het belangrijkste verhaal blijft natuurlijk 11 september. Vóór die dag heb ik twee keer een verhaal gemaakt over de herdenking van Pearl Harbour. Dat was vijftig jaar geleden, maar dat werd nog steeds ieder jaar herdacht. En om de vijf jaar was het een belangrijk verhaal, zoals de bevrijding bij ons een belangrijk verhaal is. Zo zal 11 september voor mijn opvolgers altijd belangrijk blijven. Het was natuurlijk ook

een krankzinnig verhaal. Als je het zou verzinnen, zou het script worden afgewezen, omdat het te bizar voor woorden was.”

Je schrijft ook over de orkaan Katrina en de overstromingen in New Orleans. Duizenden mensen die alles hebben verloren en in de bloedhitte wachten op hulp. Het moet vreselijk zijn om dat te zien. Hoe was het om die ramp te verslaan?

“Katrina maakte me erg boos, maar op een andere manier dan de aanslagen van 11 september. De aanslagen waren gepleegd door mensen uit een ander werelddeel, een andere cultuur waar je eigenlijk niks mee gemeen hebt. Nu liet de Amerikaanse overheid zijn eigen mensen vijf dagen lang creperen. Ze konden binnen een of twee dagen ergens een leger neerzetten, maar het was te moeilijk om een paar bussen naar New Orleans te sturen. Er werden ook de meest bizarre geruchten verspreid. Op de radio zeiden ze: ‘Er wordt op helikopters geschoten. Mensen trekken plunderend door de stad. Baby’tjes worden verkracht.’ Wij gingen er naartoe met een gewapende bodyguard van CBS. Nou, die had zich ook flink door de media gek laten maken. Hij zei: ‘Wat je ook doet, blijven doorrijden en raampjes dichthouden’. Alsof het een gevaarlijke jungle was. We kwamen daar aan en het

“Als je hier vakantie neemt, weet je bij terugkomst niet of je baan er nog is”

was een toonbeeld van fatsoen en goed gedrag. Ik vond dat onvoorstelbaar, gezien de omstandigheden. Die mensen zaten al dagenlang in de hitte op het trottoir en toch zaten ze nog keurig te wachten. Uiteindelijk hebben we een moeder met haar twee kinderen mee teruggenomen. Ze had een baby’tje bij zich dat helemaal was uitgedroogd. Dat greep me wel aan, ja.”

Je zegt dat je een haat-liefdeverhouding hebt met Amerika. Sla die op dat soort momenten door naar haat?

“Ik kan dat soort dingen niet het hele land aanrekenen. Wij identificeren Amerika altijd met zijn leider en dat is verkeerd. In dit geval heeft de overheid een steek laten vallen. Maar ik moet wel zeggen: er is ook

iets in de mentaliteit van Amerikanen waardoor ze grote kwesties laten liggen. Ze kunnen zich maar even ergens op concentreren. Dus zijn ze eigenlijk ook niet geïnteresseerd in maatschappelijke problemen, zoals discriminatie en armoede, waar tijd voor nodig is om een oplossing voor te vinden. Elk probleem moet je vandaag kunnen oplossen en dat van die zwarten bijvoorbeeld, dat hadden ze toch al lang opgelost? De slavernij was toch al anderhalve eeuw geleden afgeschaft? Nou, dat klopt, maar daarbij vergeten ze dat daar apartheid voor in de plaats kwam. Slavernij onder een nieuwe naam.”

Je kunt je erg boos maken over de positie van de zwarte Amerikanen. Vind je het moeilijk om die ongelijkheid te zien?

“Ik ben geen radicaal, ik ben niet links. Ik heb niet zo veel met de etiketten links en rechts, maar over dit soort dingen kan ik me echt opwinden. Het hoogste ideaal in Amerika is gelijkheid. Maar ik zie dagelijks hoe dat, wat betreft die bevolkingsgroep, volslagen in de wind wordt geslagen. Hoe ze op alle mogelijke manieren toch nog steeds worden gediscrimineerd. Nog niet zo lang geleden, tot de jaren zestig, vond je nog bordjes met ‘No negroes’ en ‘Whites only’. En in de jaren vijftig leefden de zwarte Amerikanen in de zuidelijke staten met de

voortdurende angst dat ze konden worden opgeknoopt. Een van de meest schokkende reportages die ik heb gemaakt, ging over een tentoonstelling over lynchen. Je gelooft het niet, maar mensen stuurden elkaar ansichtkaarten van opgeknoopte en verbrande mensen. Op eentje zag je een zwarte man met verkoolde benen aan een galg hangen. Op de achterkant stond: ‘Hé, leuke barbecue gehad in Dallas, groetjes Jim’, of zoiets. Onvoorstelbaar. Als ik terugkijk naar de verkiezingen in 2000, dan is het duidelijk dat de zwarte mensen in Florida werden gediscrimineerd bij de stembus. Ik bedoel, als je het nou hebt over democratie, dan is het stemrecht een van de meest fundamentele rechten. Gelukkig is er ook vooruitgang. Voor het

eerst is er een zwarte presidentskandidaat die serieus wordt genomen, Barack Obama. Ik denk niet dat hij wint. Maar ik kan me een situatie voorstellen waarin hij vice-president wordt voor Hillary Clinton. Dat zou natuurlijk revolutionair zijn, een vrouw en een zwarte Amerikaan. In Nederland moet ik dat nog zien gebeuren.”

Waarom houd je van Amerika?

“Ik vind ‘houden van’ zo hoogdravend en emotioneel. Amerika is een spannend, intrigerend, fascinerend land. Ik heb inderdaad een haat-liefdeverhouding met Amerika en daarin verschil ik waarschijnlijk niet van anderen. Want de meeste mensen, hoe hard ze ook schelden op dit land, hebben vaak toch een enorme bewondering voor wat die Amerikanen voor elkaar hebben gebokst. Het is een heel harde maatschappij die voor winnaars heel aantrekkelijk is, maar verliezers krijgen ook veel nieuwe kansen. Amerikanen hebben bewondering voor mensen die weer oprabbelen. Ze vinden het veel leuker als je een keer heel hard valt en dan weer oprabbelt. Stijlkoningin Martha Stewart bijvoorbeeld ging faliekant de mist in en kwam groter terug dan ze was. Hier mag je op je 47^e ook nog succesvol worden. Nancy Pelosi was een huisvrouw, totdat ze de politiek inging. Ze is nu de machtigste vrouw in de Amerikaanse politiek. En ook onze eigen Marjolein Bastin is natuurlijk een prachtig voorbeeld van hoe je hier succes kunt hebben. Zij was de vijftig ver voorbij toen ze werd ontdekt door kaartenfabrikant Hallmark. Ze hoefde helemaal niet naar het buitenland en wilde ook niet

echt, maar ze is gewoon door de Amerikanen hier naartoe getrokken. Nu is ze een van de meest gevierde tekenaars op de planeet. Nederlanders kunnen nog wel eens zuur doen over succes, al is dat wel aan het veranderen. Bastin vertelde me bijvoorbeeld dat Nederlanders soms zeggen: ‘O, die nieuwe auto van je, dat is zeker van die kaart die ik heb gekocht voor Kerstmis.’ Dat zouden Amerikanen nooit doen, die hebben respect voor succes. Ze moedigen je aan, ze enthousiasmeren je, zeggen dat ze trots op je zijn. Nederlanders doen dat vaak af als oppervlakkigheid, maar dat is het niet.”

Hoe zie jij dat dan?

“Het is een vorm van hartelijkheid. Kijk, er zijn in deze maatschappij andere omgangsvormen ontstaan om mensen efficiënt met elkaar te laten communiceren. Een Amerikaan verhuist zo’n tien keer in

“Ik heb langer in Amerika gewoond dan in Nederland, maar toch identificeer ik mezelf meer met Nederland”

zijn leven en doet veel meer contacten op dan de gemiddelde Nederlander, die toch gauw in een bepaald kringetje blijft hangen. Omdat mensen hier zo mobiel en dynamisch zijn, moeten ze ook sneller het ijs kunnen breken. Je komt iedere dag nieuwe mensen tegen en het is fijn als het ook direct gewoon prettig is. Dat je elkaar niet eerst dagenlang argwanend hoeft zitten aan te kijken. Nee, je bent gewoon Bill en Max en ‘Nice to see you again’. Soms kan het misschien iets té enthousiast klinken: ‘How are you today?’ Nou oké, wat dan nog?”

Je zei dat je hier in een mooie afgeronde periode hebt gezeten. Is Amerika voor jou persoonlijk nu ook een afgesloten hoofdstuk?

“Ik ben hier al vier keer weggegaan en vier keer teruggekomen. Ik houd altijd nauwe banden met New York denk ik. Weet je, ik sta al ontzettend lang met één been hier en met één been in Nederland. En ik heb het altijd leuk gevonden om tussen twee culturen te pendelen. Dus als het aan mij ligt, zal ik dat blijven doen.”

In hoeverre ben je Amerikaan? En in hoeverre ben je Nederlander?

“Ik ben Nederlander, ik ben geen Amerikaan, maar ik ben wél een New Yorker. Het eten met één hand, de andere onder tafel, dat heb ik van de Amerikanen overgenomen. En dat geren van me. Het grappige is: ik heb langer in Amerika gewoond dan in Nederland, maar toch identificeer ik mezelf meer met Nederland. Hier in New York heb ik een aantal Nederlandse vrienden en ik merk dat ik met hen anders omga dan met Amerikanen. Met Amerikanen praat je vooral over werk. Wat heel leuk kan zijn, hoor, want ik kom ook altijd weer geïnspireerd uit mijn gesprekken met hen. Maar het kan soms meer ontspannen en leuker zijn met Nederlanders. Ik weet niet of dat komt doordat wij zulke ‘gezellige’ mensen zijn of dat je meer met elkaar gemeen hebt. Nederlanders trekken meer tijd uit om samen dingen te doen. Ze weten ook veel

beter balans aan te brengen tussen werk en vrije tijd. Vroeger irriteerde dat me wel eens. Dan kreeg ik ‘s middags mensen in Nederland aan de telefoon, die zeiden dat ze naar huis moesten. En ik dacht: hoezo naar huis? Ik heb je nog nodig. Tegelijkertijd had ik er ook wel bewondering voor dat ze die scheiding zo goed wisten te maken. Nederlanders praten ook meer over gevoelens. ‘Ben je gelukkig?’, vroeg iemand me laatst. Dat is mij door een Amerikaan nou nog nooit gevraagd.”

En wat heb je geantwoord?

“Dat ik zo gelukkig ben als je kunt zijn in het leven. Ja, ik voel me wel een gelukkig mens. In ieder geval ben ik bevoorrecht. Ik heb alles wat ik wilde doen, kunnen doen. Ik zat een paar weken geleden te klagen tegen een vriend. Ik zei: ‘Ik ben aan vakantie toe’. Hij lachte me uit en zei: ‘Man, jouw hele leven is één grote vakantie.’ En dat is eigenlijk ook wel zo.” □

In alle staten – het Amerika van Max Westerman
€ 14,95 (Uitgeverij Nieuw Amsterdam).